

Handläggare
Lifvendahl Zahrah

Datum
2018-02-14

Diarienummer
KSN-2015-1310

Kommunstyrelsen

Planeringsunderlag för vatten- och avloppsförsörjning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna planeringsunderlag för VA-försörjning utanför befintligt verksamhetsområde i ärendets **bilaga**, samt

att uppdra till Uppsala Vatten och Avfall AB att ta fram en VA-plan inklusive en dagvattenplan i samarbete med berörda förvaltningar.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav den 26 maj 2014 kommunstyrelsen uppdraget att i samverkan med berörda nämnder och bolag ta fram en plan för vatten- och avloppshantering (VA) utanför befintligt verksamhetsområde.

Ett planeringsunderlag har tagits fram som identifierar ett antal områden i kommunen där det finns behov av bättre VA-lösningar än idag. Lösningar och vidare utredningar följer av kommande arbete med VA-plan som föreslås tas fram av huvudmannen Uppsala Vatten och Avfall AB (UVAB) i samarbete med berörda förvaltningar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen i samverkan med UVAB och miljöförvaltningen.

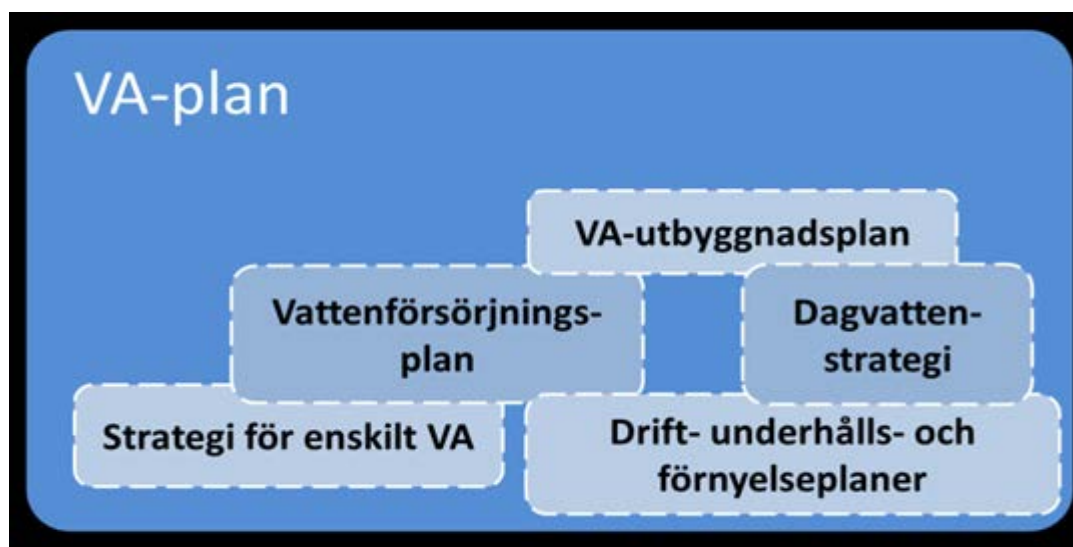
Föredragning

Syftet med en kommunal VA-plan är att ge en heltäckande, långsiktig och hållbar VA-planering för hela kommunen, både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Planen ska också fungera som ett styrmedel för att säkerställa ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara VA-lösningar och underlätta åtgärdsarbetet inom området. Planen kommer att vara ett viktigt underlag till översiktsplaneringen och kan komma att innehålla ett flertal olika strategier och styrdokument (se figur 1).

2016 beslutade Vattenmyndigheten om ett åtgärdsprogram för Norra Östersjön, som säger att kommunerna ska ta fram VA-planer senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande. Myndigheten rekommenderar att kommunerna först ta fram en VA-översikt och VA-policy. Detta för att få kännedom om var kommunen står idag och vilka riktlinjer som kommunen har att förhålla sig till. Det är viktigt att detta arbete utförs som ett förvaltningsövergripande projekt, och även samordnas med angränsande projekt, exempelvis strategisk och regional vattenförsörjningsplan, dagvattenplan, lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån och lokaliseringsstudien för nytt reningsverk.

Ett planeringsunderlag har tagits fram i **bilaga**. I arbetet med att ta fram planeringsunderlaget har områden i kommunen bedömts enligt en behovsmodell och klassats som utredningsområden, utvecklingsområden eller observationsområden. Behovsbedömningen utgör ett underlag för att beskriva var kommunen behöver göra ett mer djupgående arbete för att ta fram förändringar och förbättringar i VA-försörjningen.

Planeringsunderlaget föreslås utgöra ett av flera underlag i arbetet med en heltäckande plan för utveckling av vatten- och avloppshantering i kommunen. Planen bör tas fram med VA-huvudmannen som huvudansvarig, men i samarbete med berörda förvaltningar. Återkommande avrapportering bör ske i kommunstyrelsens planeringsutskott, där också UVAB:s presidium bör närvara. Arbetet kommer att pågå under 2018–2019 och vara avslutat senast december 2019.

Figur 1. Principiell bild som visar att en VA-plan kan innehålla ett antal strategier och styrdokument med olika avgränsningar och benämningar. Det kan finnas både fler och färre styrdokument än de som visas här.

Ekonomiska konsekvenser

VA-planen tas fram inom ram. Under 2019 ska ett så kallat LOVA-bidrag för lokala åtgärder för bättre havsmiljö och övergödningsinsatser sökas från Havs- och vattenmyndigheten för projektet.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Mats Norrbom
stadsbyggnadsdirektör

Planeringsunderlag för VA-försörjning utanför befintligt verksamhetsområde

2017-12-08
Version 0.5

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Allmän VA-försörjning	3
Vattenförsörjning.....	3
Spillvatten.....	3
Dagvatten	3
Enskild VA-försörjning.....	4
Vattenförsörjning.....	4
Avlopp.....	4
Sjöar och vattendrag.....	4
Bebyggelseutveckling	4
Modell för behovsbedömning	5
Bebyggelsetryck och förutsättningar för byggande.....	5
Förutsättningar för enskilda lösningar.....	6
Sjöar och vattendrag.....	6
Resultat.....	7
Beskrivning av områden utifrån behovsbedömningen	7
Utredningsområden, behovspoäng >10.....	7
Utvecklingsområden, behovspoäng 7-10	8
Observationsområden, behovspoäng 2-6	8
Diskussion	8
Fortsatt arbete mot en VA-plan.....	9
Bilagor.....	9

Inledning

I samband med aktualitetsförklaringen av Översiktsplanen (ÖP) för Uppsala kommun gav kommunfullmäktige den 26 maj 2014 i uppdrag till kommunstyrelsen att i samverkan med berörda nämnder och bolag fram en plan för vatten- och avloppshantering utanför verksamhetsområde. Resultatet är detta dokument som är ett planeringsunderlag för vatten och avlopp utanför befintligt verksamhetsområde. Planeringsunderlaget är ett av flera viktiga underlag för att gå vidare med att ta fram en fullständig plan för utveckling av vatten- och avloppshandlingen i kommunen, en så kallad VA-plan. En fullständig VA-plan är ett viktigt underlag till ÖP och arbetet med denna kommer att fortsätta under 2018-2019.

Denna underlagsrapport identifierar ett antal områden i kommunen där det finns behov av bättre lösningar för att omhänderta spillvatten än dagens enskilda avlopp. Rapporten ger inte några lösningsförslag för dessa områden. Lösningar och vidare utredningar är ett arbete som följer av kommande arbete med VA-plan.

Bakgrund

Allmän VA-försörjning

Inom Uppsala kommun var 2016 ca 90 % av invånarna anslutna till den allmänna VA-försörjningen enligt statistik från VASS.se och befolkningsstatistik från Uppsala kommun. En mer utförlig beskrivning avseende den allmänna VA-försörjningen i Uppsala kommun finns i underlagsrapporten VA 2050 i Uppsala kommun som togs fram under 2014 (<https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/va-2050-i-uppsala-kommun/>).

Vattenförsörjning

Uppsala tätort och flera av dess kransorter försörjs med grundvatten från Uppsalaåsen, som har mycket god kapacitet. Genom infiltration av ytvatten från Fyrisån ökas uttagskapaciteten ytterligare. I tätorten finns två vattenverk och ett reservvattenverk. Almunge tätort försörjs idag med ytvatten från Långsjön, men planeras att anslutas till Uppsala tätort via överföringsledning. Länna och Gunsta är redan anslutna. Övriga kransorter försörjs genom grundvattenmagasin i anslutning till respektive ort. Totalt finns 12 lokala vattenverk. Flertalet av vattentäkterna i kommunen är skyddade genom beslutade skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde.

Spillvatten

Rening av spillvatten från Uppsala tätort och kransorter som är anslutna via överföringsledningar sker centraliserat vid Kungsängsverket. I elva kransorter utanför Uppsala stad behandlas avloppsvatten i lokala avloppsreningsverk. Samtliga reningsverk har mekanisk, biologisk och kemisk rening och vid Kungsängsverket finns även kväverening. Slamrötning sker vid Kungsängsverket och Storvreta reningsverk. Det mesta avloppsvattnet avleds efter rening till någon av åarna inom Fyrisåns avrinningsområde.

Dagvatten

Uppsala Vatten avleder dagvattnet från fastigheter anslutna till det allmänna dagvattennätet i separata ledningar till närmaste recipient. I tätorten finns i vissa områden anläggningar för utjämning av flöden i form av underjordiska magasin eller öppna dammar. Två större dammar för rening av dagvatten finns. I hela kommunen finns också diken som är viktiga för avledning av dagvatten.

Enskild VA-försörjning

Drygt 20 000 personer i Uppsala kommun har så kallad enskild VA-försörjning med enskilt avlopp och enskild dricksvattenförsörjning, i vissa fall ordnat genom gemensamhetsanläggningar. Merparten av hushållen med enskild försörjning finns på landsbygden.

Vattenförsörjning

Det finns idag ingen tillstånds- eller anmälningsplikt för enskilda dricksvattenbrunnar. En fastighetsägare med enskilt dricksvatten ansvarar själv för sin vattenförsörjning. Kommunen saknar idag sammanställd kunskap om tillgång och kvalitet av dricksvatten utanför verksamhetsområdet. För att öka kunskapen om dricksvattenförsörjning utanför verksamhetsområde behöver tillgänglig kunskap och information sammanställas, både avseende kvalitet och kvantitet. I stora delar av kommunen finns t.ex. risk för saltvatteninträngning.

Avlopp

I Uppsala kommun finns i dagsläget ca 12 000 enskilda avlopp, varav fler än 10 000 har WC påkopplat. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvar och ger tillstånd till nya avloppsanläggningar. Inom den planerade VA-tillsynen inspekterar miljöförvaltningen ca 300 stycken undermåliga enskilda avlopp årligen, vilket resulterar i drygt 200 stycken utsläppsförbud varje år. Utöver tillsynen på de undermåliga anläggningarna sker också årlig tillsyn på större avloppsanläggningar över 25 personekvivalenter (pe).

Målet är att alla enskilda avloppsanläggningar som saknar efterföljande rening efter slamavskiljning, ska vara åtgärdade till 2019. Därefter kvarstår arbetet med tillsyn på ca 5000 anläggningar som fått tillstånd innan miljöbalken trädde i kraft.

Sjöar och vattendrag

EU:s vattendirektiv ställer krav på medlemsstaterna att vidta åtgärder för att uppnå god status i sjöar och vattendrag. Vattenmyndigheten för Norra Östersjön har fastställt miljökvalitetsnormer (MKN) för samtliga vattenförekomster. Målsättningen är att god ekologisk och kemisk status ska uppnås för ytvatten respektive god kvantitativ och kvalitativ status för grundvatten. Målår är 2021 men i flera fall är det förlängt till 2027. Direktivet innebär vidare att projekt eller åtgärder som riskerar att försämra statusen inte får genomföras. I Uppsala kommun innebär det att åtgärder behövs för samtliga vattenförekomster eftersom ingen uppnår god status i dagsläget. Flera av de aktuella åtgärderna berör vatten och avlopp, framför allt att åtgärda bristfälliga enskilda avlopp.

Bebyggelseutveckling

Under kommande årtionden kommer betydligt fler människor att leva och verka i Uppsala. I ÖP 2016 anges att till 2050 bör kommunen ha en beredskap för mellan 75 000 och 135 000 fler invånare.

Flertalet av de nya bostäderna kommer att byggas i Uppsala stad. I ÖP 2016 finns dock även ett antal prioriterade tätorter utpekade; Almunge, Björklinge, Bälinge, Gunsta, Gåvsta, Jälla, Järlåsa, Knutby, Länna, Lövstalöt, Skyttorp, Stolvreta, Vattholma och Vänge. Här ska en beredskap finnas för upp till 10 000 nya bostäder och cirka 1 000 bostäder på landsbygden i övrigt.

Bebyggelsestrycket är högt men varierar mellan olika områden. Förutsättningarna varierar beroende på befintlig bebyggelse och andra intressen (försvaret mm). Nya områden på 10-20 nya fastigheter handläggs ibland genom förhandsbesked och lokaliseringsprövning. Idag finns inga fastställda krav på att utförliga utredningar kring vatten- och avlopps-förutsättningarna ska utföras innan bygglov beviljas eller hur dessa krav bör variera beroende på det aktuella områdets förutsättningar.

Modell för behovsbedömning

Behovet av åtgärder för att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning skiljer sig åt i olika områden i kommunen. För att kartlägga situationen och kunna prioritera områden där det finns behov av förbättrade VA-lösningar, har en behovsbedömning gjorts med hjälp av en särskilt framtagna bedömningsmodell.

Första steget var att identifiera områden med sammanhängande bebyggelse utan allmänt VA. Områden med fler än 20 fastigheter (även obebyggda) inom 50 meter från varandra identifierades med hjälp av en geografisk analys. Detta resulterade i cirka 90 områden som sedan behovsbedömdes. Karta över identifierade områden finns i bilaga 1.

I modellen för behovsbedömning (se bilaga 2) har stor vikt lagts vid bland annat bebyggelsestryck, möjlighet till enskilda lösningar samt status i närliggande sjöar och vattendrag.

Ambitionen var en modell med transparenta kriterier och i största möjliga mån undvika kriterier som kan upplevas subjektiva. I vissa fall har erfarenhetsbaserade kriterier använts då transparent underlagsdata saknats och bedömts vara alltför kostsamt eller svårt att ta fram. Utgångspunkten är att resultatet i respektive kategori ska bli samma om bedömningen görs om av någon annan med tillgång till samma dataunderlag.

Behovsbedömning utifrån modellen ger en bild av förutsättningarna för långsiktigt hållbara enskilda VA-lösningar, utifrån den kunskap och lagstiftning vi har idag. Ny information, förändrad lagstiftning eller andra omvärldshändelser kan leda till en reviderad bedömning av hur områdena bör prioriteras. Bedömningarna kommer att ses över när underlaget revideras. Modellen är främst till för att se de olika områdenas förhållande till varandra och för att se mönster på en aggregerad nivå, inte för att detaljstudera varje område var för sig. För att ge svar på hur VA-frågan i detalj ska lösas i ett specifikt område krävs mer detaljerade studier för det aktuella området.

Modellen är en poängsättning utifrån tre olika kriterier enligt nedan följande rubriker.

Bebyggelsestryck och förutsättningar för byggande

Vid behovsbedömning enligt detta kriterium har vikt lagts vid om området ligger inom eller i anslutning till en utpekad servicenod, om det finns en gällande detaljplan och om bebyggelsestrycket är högt.

Det kan även finnas begränsningar för byggande, exempelvis att Försvarsmakten har intressen i området, strandskydd, olika riksintressen (naturvård, kulturvård, friluftsliv etc.), järnväg mm.

Om det i området finns enskilda större verksamheter som har en hög belastning kan detta också vara av betydelse. Om verksamheten exempelvis har en egen väl fungerande VA-lösning minskar behovet, jämfört med om verksamheten har hög belastning utan en tillfredställande lösning, då ökar istället behovet av att lösa VA-försörjningen för området på annat sätt.

Både nyttjandegraden av fastigheterna och storleken på området, det vill säga antalet fastigheter, har betydelse för behovet eftersom förbättringar av VA-försörjningen i ett stort område generellt får större positiva effekter exempelvis på närliggande recipient.

Förutsättningar för enskilda lösningar

För att kunna lösa vatten och avlopp genom enskilda lösningar krävs framförallt att det går att uppnå betryggande skyddsavstånd mellan dricksvattenbrunnar och utsläppspunkter. Om marken inte är tillräckligt genomsläpplig för att kunna infiltrera avloppsvatten, behöver det avloppsvattnet renas innan det leds bort via diken, åkerdränering, vattendrag eller liknande. På små tomter ligger dessa utsläppspunkter oftast utanför tomtgränsen, vilket innebär att servitut eller liknande avtal krävs för att leda bort avloppsvattnet.

I tätbebyggda områden kan det vara mycket svårt att skapa tillräckligt långa avstånd mellan vattenbrunnar och avlopp. Om det finns uppströms placerade tomter kan dessa fastigheters avloppsanläggningar även riskera att påverka dricksvattenbrunnar nedströms. Skyddsavstånd behöver också hållas mellan avloppsanläggningar och energibrunnar, då dessa kan fungera som en snabb transport ner till grundvattnet.

Om en fastighet ligger inom vattenskyddsområde för kommunal dricksvattentäkt kan det ställas högre krav på avloppsanordningens reningsförmåga alternativt vara förbjudet med vissa typer av avloppslösningar. I modellen för behovsbedömning har därför områden inom vattenskyddsområden ansetts ha ett större behov en långsiktigt hållbar lösning.

Om det finns verksamheter inom det utpekade området som bedriver eller har bedrivit miljöfarlig verksamhet finns det större risk för förorening av grundvattnet i området. För dessa områden bedöms därför behovet av en långsiktigt hållbar lösning vara högre än områden som saknar denna typ av verksamheter.

Vid bedömning om lämplig placering av enskild dricksvattenbrunn och avloppsanläggning, behöver hänsyn även tas till risken för att området översvämmas och därmed kan enskilda dricksvattenbrunnar kan förorenas genom avloppsvatten från enskilda avlopp.

Sjöar och vattendrag

Vid behovsbedömning har information om varje enskild vattenförekomst hämtats från VISS och SMHIs vattenwebb. Utifrån statusklassning med avseende på näringsämnen och behov av åtgärder inom VA-området, har varje område poängsatts. Förekomster som inte är klassade har inte fått någon poäng. Det är enbart utpekade vattenförekomster som har hanterats. Det kan därmed finnas sjöar och vattendrag som har höga värden eller dylikt men som inte har beaktats i detta underlag. Ett exempel på ett sådant område är Almunge Långsjön.

Det finns även några vattenförekomster som är särskilt känsliga och därmed behöver beaktas särskilt i modellen. Orsaken till detta är olika beroende på vilken förekomst det gäller, men gemensamt är att detta inte har fått något utslag i statusbedömningen i VISS. Som exempel kan nämnas Sävaån där åtgärder vidtagits i de nedre delarna för att få upp aspar högre upp i systemen och därmed kräver extra hänsynstagande. Bedömningsskalan i VISS är inte tillräckligt detaljerad för att synliggöra detta. Underlaget finns samlat i bilaga 3.

Syftet med bedömningen i denna del är att minska näringsbelastningen på närliggande vattenförekomster och därmed höja statusen, alternativt att inte försämra statusen. Ett område har bedömts kunna påverka en vattenförekomst om det ligger inom delavrinningsområdet enligt vattenwebben.

Hänsyn har tagits till om området ligger nära strandlinjen (100 meter), eller inom naturskyddsområde eller område med känslig naturmiljö. Vidare har hänsyn tagits till om det finns en allmän badplats i närheten av området.

Resultat

Varje område har poängsatts enligt behovsmodellen (se resultatet i bilaga 4). Ju högre poäng desto större behov av åtgärder för att säkerställa en långsiktigt hållbar VA-försörjning. Åtgärder kan innebära utökad tillsyn, utökning av allmän VA-försörjning, anslutning till lokala befintliga renings- eller vattenverk eller bildande av en gemensamhetsanläggning. Lämplig lösning avgörs utifrån förutsättningar i varje enskilt fall.

Utifrån resultatet har områdena delats upp i tre olika grupper enligt nedan.

- Utredningsområden 10-12 poäng: 9 områden
- Utvecklingsområden 6-9 poäng: 37 områden
- Observationsområden 2-5 poäng: 41 områden

Beskrivning av områden utifrån behovsbedömningen

För att utgöra en grund för myndighetsutövningen gällande bygglov och tillsyn av enskilda avlopp beskrivs områdena inom de olika grupperna nedan. Utifrån behovsbedömningarna kommer rutiner för handläggning på bygglovsenheten och miljöförvaltningen att tas fram.

Det bör poängteras att beskrivningarna nedan utgår från den information som finns tillgänglig idag. Som nämnts tidigare i detta dokument så är kunskapen begränsad om förutsättningarna för enskild dricksvattenförsörjning utanför verksamhetsområde. Ett område kan i rådande situation vara ett så kallat observationsområde där bedömningsmodellen visar på litet behov av att förbättra nuvarande VA-situation. Om det i ett sådant område skulle tillkomma ytterligare bebyggelse kan området istället bli ett utvecklingsområde där det finns behov av åtgärder för att förbättra situationen.

Utredningsområden, behovspoäng 10-12

Utredningsområden är sådana områden där en utredning för att undersöka nuvarande VA-situation anses vara direkt nödvändig, eftersom behovspoängen är höga. En utredning för varje enskilt område leder fram till vilken form av VA-försörjning som är mest lämplig och långsiktigt hållbar, i de allra flesta fall kan det handla om att utreda behovet av allmän VA-försörjning.

Utgångspunkten är att kommunen ska vara restriktiv med att tillåta nybyggnation inom utredningsområden till dess att åtgärder vidtagits för att förbättra VA-situationen. Prövning ska dock ske från fall till fall. Om nybyggnation ändå tillåts i ett sådant område är en förutsättning att det inte riskerar att förstärka VA-problem i området, att det inte försvårar en framtida eventuell kommunal VA-utbyggnad eller att det inte finns risk för ökad belastning på närliggande recipient. I områden med en särskilt föroreningskänslig recipient ska inga ytterligare utsläpp av WC-vatten tillåtas. Torra lösningar eller WC anslutna till sluten tank är alternativ.

I väntan på utredning av förbättrad VA-situation behöver den befintliga VA-försörjningen fungera tillfredsställande, om än inte långsiktigt hållbart. Föroreningsutsläpp från dåligt fungerande avloppsanläggningar måste begränsas, samtidigt som fastighetsägarna inte bör tvingas till stora investeringar som riskerar bli onyttiga om en allmän VA-utbyggnad skulle utföras. Tillsynen av befintliga anläggningar behöver anpassas till dessa förutsättningar.

Utvecklingsområden, behovspoäng 6-9

Områden inom denna grupp har en stor belastning på sjöar och vattendrag. Åtgärdsbehovet, det vill säga minskning av näringstillförsel för att förbättra statusen, är troligen svårt att klara genom traditionella enskilda lösningar. I områden med en särskilt föroreningskänslig recipient ska inga ytterligare utsläpp av WC-vatten tillåtas. Torra lösningar eller WC anslutna till slutna tank är alternativ.

Vid handläggning av förhandsbesked och avloppsansökningar behövs en rutin där handläggare granskar kartunderlag för att se om fastigheten ligger inom eller intill ett utvecklingsområde. Möjligheten att bevilja nya bostäder inom dessa områden behöver bedömas från fall till fall i samråd mellan MIF och SBF. Generellt kommer det att krävas en utförlig vatten- och avloppsutredning för att bedöma möjligheten att utöka området ytterligare.

Observationsområden, behovspoäng 2-5

Inom den grupp med lägst poäng återfinns generellt de områden som har relativt få fastigheter. Områdena har heller ingen känd problematik med förorenade dricksvattenbrunnar eller avloppsutsläpp.

Miljöförvaltningen kommer att bedriva tillsyn inom sin ordinarie verksamhet för att de enskilda anläggningarna inte ska ge upphov till olägenheter för hälsa eller miljön. Behovet av förändrad VA-försörjning kan redan nu bedömas som låg för dessa områden. Belastningen i sjöar och vattendrag bedöms kunna minskas på tillfredställande sätt genom förbättringar i befintliga enskilda lösningar och krav på eventuella tillkommande fastigheter.

Vid handläggning av förhandsbesked och avloppsansökningar behövs en rutin där handläggare granskar VA-kartan för att se om fastigheten ligger inom eller intill ett observationsområde. Utökning av området kan vara möjlig, men för detta krävs stöd från en vatten- och avloppsutredning. För vissa områden som idag är relativt små, kan vid omfattande exploatering leda till att behovsbedömningen ändras. Det behövs vägledning för hur stora områden kan tillåtas bli och skälen till detta.

Diskussion

Arbetet inom projektet är ett förarbete till kommande VA-plansarbete. Behovsbedömningen utgör ett bra underlag för att beskriva var kommunen behöver göra en mer djupgående nulägesanalys. Inom det här projektet har inte några lösningar presenterats för de olika områdena. Det är ett arbete som kommer att komma i ett senare skede inom ramen för VA-planens arbete. Det kommer att bli nödvändigt att komplettera och utveckla behovsbedömningen för att på ett mer genomarbetat sätt kunna beskriva behovet av förändringar och förbättringar av VA-försörjningen på landsbygd. Både de enskilda avloppens status och den enskilda dricksvattenförsörjningen behöver vägas in i modellen i större utsträckning för att ge ett utökat underlag för bedömning av åtgärder. Det är nödvändigt att uppdatera behovsbedömningen löpande allteftersom kunskapsunderlaget utvecklas eller områdena förändras.

Det finns områden som omfattar färre än 20 fastigheter och därmed inte kom med i urvalet, men som trots det behöver beaktas särskilt utifrån känd problematik. Ett område som diskuterats inom ramen för projektet är Åkerby by som har problem med dricksvattentillgången. Av detta skäl är det nödvändigt att behovsbedömningen uppdateras löpande allteftersom kunskapsunderlaget utvecklas eller områden förändras eller blir större.

Möjligheten att tillgodose och planera för behov av allmän VA-försörjning måste föregås av en utredning av tekniska, juridiska och ekonomiska aspekter i varje enskilt fall. Prioriteringen i tid gällande anslutning till allmän VA-försörjning kan påverkas av om området ligger nära befintligt verksamhetsområde, om det finns en överföringsledning eller ett verk med kapacitet i närheten och om det kan samplaneras med andra kommunala projekt eller planer. Vid ett fortsatt arbete med en VA-plan blir det nödvändigt att utveckla och ta fram kostnadsuppskattningar för de olika områden som i senare skede bedöms behöva åtgärdas genom anslutning till allmän VA-försörjning.

Regeringens tillsatte i maj utredningen Hållbara vattentjänster med syfte att se över kommuners skyldigheter att ordna VA-tjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster. I stort ska utredningen föreslå åtgärder som ökar åtgärdstakten för små avlopp, se över ansvarsreglerna för vatten och avlopp och se över tillsynsstödet i frågan om 6 § lagen om allmänna vattentjänster till kommuner och länsstyrelser. Utfallet av utredningen kan komma att påverka kommunerna gällande vem som ska ansvara för vatten och avlopp i områden som idag bedöms behöva lösas i större sammanhang.

Fortsatt arbete mot en VA-plan

Enligt Åtgärdsprogrammet för Norra Östersjön ska kommunerna ta fram så kallade VA-planer senaste tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande, vilket innebär december 2019. Havs- och vattenmyndighetens handbok för framtagande av VA-planer rekommenderar kommunerna att ta fram en så kallad VA-översikt och VA-policy innan en komplett VA-plan arbetas fram. Detta för att få kännedom om var kommunen står idag och vilka riktlinjer kommunen har att förhålla sig till inom VA-området. Därefter kan arbetet med VA-planen påbörjas.

Syftet med en kommunal VA-plan är att ge en heltäckande, långsiktig och hållbar VA-planering för hela kommunen, både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. VA-planen ska även fungera som ett styrmedel för att underlätta planering och åtgärdsarbete. VA-planen ska innehålla både en plan för den allmänna anläggningen och en plan för försörjningen utanför verksamhetsområdet. Processen för att ta fram en VA-plan ska ske som ett förvaltningsövergripande projekt, på samma sätt som detta arbete har genomförts, där miljöförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen är delaktiga. Ansvariga för projektet är Uppsala Vatten och Avfall AB.

I nära anslutning till avslutet av detta projekt föreslås uppstarten av en VA-översikt äga rum, för att på ett naturligt sätt få en fortsättning på det arbete som pågått. Arbetet med VA-översikten fortsätter 2018 efterföljt av arbetet med en VA-policy för att samla de strategidokument som berör VA-försörjningen i kommunen. Under 2019 tas VA-planen fram. Tidplanen får anses vara tämligen grov i detta skede. Konsultstöd kommer att behövas, mer eller mindre i de olika delarna. LOVA-medel söks för projektet. Uppsala Vatten och Avfall AB som projektägare utser en projektledare och föreslår projektgrupp, styrgrupp och referensgrupp.

Bilagor

- Bilaga 1: Karta över behovsbedömda områden
- Bilaga 2: Modell för behovsbedömning
- Bilaga 3: Bedömningsunderlag sjöar och vattendrag
- Bilaga 4: Resultat behovsbedömning